

УДК 005.441

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Тетяна Шабатура

Одеський державний аграрний університет, Одеса, Україна

Резюме. Досліджено підходи до означення пріоритетних цілей реалізації економічного потенціалу підприємства, а саме: класичний підхід, стійке економічне зростання, сучасний розвиток. Визначено, що пріоритетною ціллю економічного розвитку вітчизняних підприємств має стати максимізація ринкової вартості економічного потенціалу підприємства, оскільки спроможність суб'єкта господарювання використовувати можливості щодо покращення іміджу, створення гарної репутації та посилення ринкових позицій стає джерелом формування унікальної конкурентної переваги, яку неможливо відтворити. Досліджено підходи до розроблення стратегій економічного розвитку підприємства, якими є: дизайнерський, плановий, позиційний, підприємницький, когнітивний, навчальницький, культурний та адаптаційний підходи. Доведено, що при розробленні стратегічних напрямів реалізації економічного потенціалу підприємств має бути враховано інтегрування заходів забезпечення економічної безпеки підприємства, можливості швидкої адаптації до негативних впливів бізнес-оточення, нарощення конкурентних переваг на основі максимізації ринкової вартості економічного потенціалу. Розглянуто етапи розроблення стратегії економічного розвитку підприємства, що мають здійснюватися в межах першочергового усунення або локалізації дії ризик-невизначеностей, оскільки пріоритетні цілі реалізації економічного потенціалу підприємства потребують відповідного захисту. Розроблено алгоритм стратегії реалізації цілей економічного потенціалу підприємства за умов дії ризик-невизначеностей. Розроблення стратегічних напрямків реалізації економічного потенціалу підприємства спонукають підходити до його розгляду як до ідейного об'єкта, процес взаємодії базових елементів якого підпорядковуються пріоритетній цілі економічного розвитку – максимізації ринкової вартості потенціалу.

Ключові слова: економічний потенціал, підприємство, стратегічні напрями, економічний розвиток пріоритетні цілі.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.03.105

Отримано 04.06.2019

Постановка проблеми. Реалізація економічного потенціалу неможлива без визначення стратегічних напрямків економічного розвитку підприємства, так як саме стратегія формує зміст економічної системи підприємства, успішність функціонування якої забезпечується надійним захистом від негативного впливу викликів сучасного бізнес-оточення.

Реалізація економічного потенціалу підприємства в сучасних умовах відображає різновекторну гармонізацію в просторі та часі економічних інтересів зацікавлених сторін бізнес-процесів, площина реалізації яких знаходиться як у внутрішньому, так і зовнішньому бізнес-оточенні. Однак, оскільки саме внутрішнє бізнес-оточення є найбільш керованим, а його компоненти можуть бути змінені, гармонізація саме внутрішніх інтересів зацікавлених сторін виступає головним генератором забезпечення стратегії реалізації економічного потенціалу підприємства, що і підкреслює актуальність їх дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегічні напрями реалізації економічного потенціалу підприємства останнім часом є пріоритетною сферою наукових досліджень значної кількості провідних вчених-економістів. Вагомий вклад у розвиток науково-теоретичних та прикладних засад формування

дієвої стратегії реалізації економічного потенціалу вітчизняних підприємств зробили: І. Ю. Гришова [1], І. З. Должанський, Т. О. Загорна, І. М. Герасименко, В. М. Ращупкіна [2], Ф. І. Євдокимов, О. В. Мізіна [3], Ю. О. Лупенко [4], Н. С. Краснокутська [5], Г. О. Партин, С. Я. Фаріон [6] та ін.

Серед вітчизняних представників економічної науки варто відзначити напрацювання І. Ю. Гришової [1], яка у своїх дослідженнях розкриває сутність економічного потенціалу підприємства з позиції багаторівневого підходу, відповідно до якого стратегія реалізації економічного потенціалу підприємства орієнтована на окреслення головних чинників впливу на його структурні елементи.

На думку І. З. Должанського, Т. О. Загорної, І. М. Герасименка, В. М. Ращупкіна [2] реалізація економічного потенціалу підприємства орієнтована на максимізацію позитивного результату діяльності шляхом коректування векторів його економічного розвитку.

Н. С. Краснокутська [5] у своїй статті наголошує, що мотивація позиціонується основою економічного розвитку підприємства, де процес реалізації здатностей відбувається чи до первинної точки мотивації дії (настрій, воля, прагнення), чи до сприйняття настрою, корельованого з мотивацією.

Разом з тим, нестабільність економічного розвитку вітчизняних підприємств свідчить про недостатню результативність втілення в господарську практику результатів фундаментальних досліджень, що вимагає подальшого обґрунтування та удосконалення стратегічних напрямів реалізації економічного потенціалу вітчизняних підприємств, що є неодмінною умовою здобуття ними конкурентних переваг у сучасних економічних умовах господарювання.

Метою дослідження є визначення стратегічних напрямів реалізації економічного потенціалу підприємств.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети визначено такі наукові завдання: дослідити підходи до означення пріоритетних цілей реалізації економічного потенціалу підприємства; дослідити підходи до розроблення стратегій економічного розвитку підприємства; розглянути етапи розроблення стратегії економічного розвитку підприємства за умов дії ризик-невизначеностей; розробити алгоритм стратегії реалізації цілей економічного потенціалу підприємства за умов дії ризик-невизначеностей.

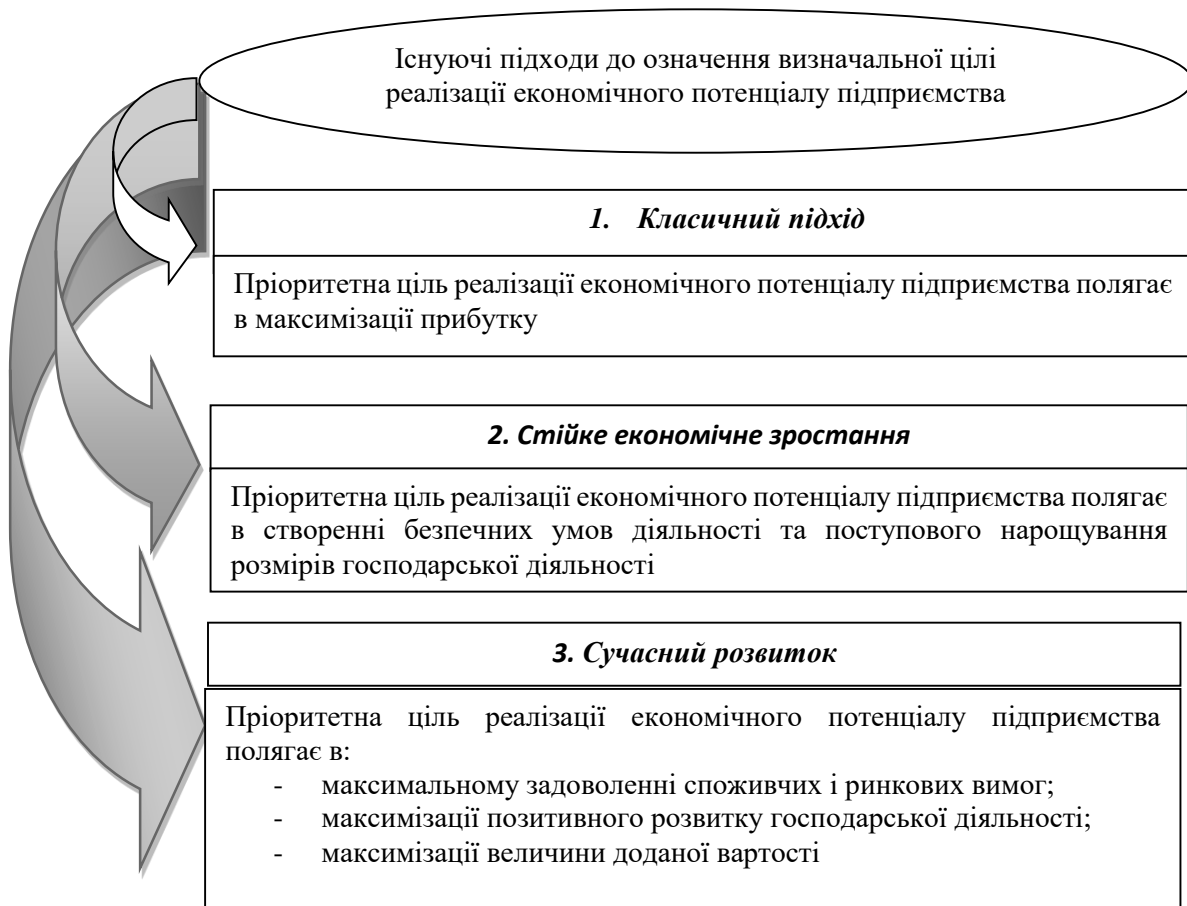
Для вирішення поставлених завдань було використано такі методи: аналіз, синтез, узагальнення, індукція, аналогія, моделювання, системний підхід.

Виклад основного матеріалу. Різноманітність трактувань поняття «стратегія реалізації економічного потенціалу підприємства», з одного боку, характеризують напрямки розвитку підприємства, а з іншого, – відображають характер економічних відносин підприємства та його потребу в ресурсних потоках. Водночас, стратегія реалізації економічного потенціалу підприємства характеризуються комплексністю та системністю цілей його реалізації, що вимагає їх чіткого розмежування за критерієм пріоритетності.

Варто відзначити, що динамічні виклики сучасного бізнес-оточення безпосередньо впливають на визначення головних і пріоритетних цілей реалізації економічного потенціалу підприємства, оскільки стратегію економічного розвитку будь-яке підприємство означає відповідно до специфіки та напрямків здійснення своєї підприємницької діяльності, з неодмінним урахуванням головних детермінант дії викликів зовнішнього бізнес-оточення, що, насамперед, здатні зумовлювати потребу в коректуванні та уточненні заздалегідь означених напрямків реалізації економічного потенціалу підприємства. Разом з цим, означення головних і пріоритетних цілей економічного розвитку підприємства за класичним підходом відбувається на основі врахування галузевої належності підприємства, де головна ціль економічного розвитку

усіх суб'єктів господарювання підпорядкована прагненню максимізації прибутку.

Опрацьоване коло економічних досліджень з даної проблематики дозволило виокремити три визначальні концептуальні підходи щодо означення цілей реалізації економічного потенціалу підприємства (рис.1).

Рисунок 1. Підходи до означення пріоритетних цілей реалізації економічного потенціалу підприємства [6]

Figure 1. The main concepts of determining the priority objectives of the economic potential of the enterprise

Означення пріоритетної цілі реалізації економічного потенціалу підприємства як максимізація позитивного результату його господарської діяльності позначалася ще в працях прихильників класичної школи А. Курно та А. Сміта. Згодом ця ціль удосконалювалася та поглиблювалася. Проте дія реалій сучасності позбавила раціональності зазначеної ідеї [5].

Спрямування цілей тільки на максимізацію позитивного результату господарської діяльності підприємства не здатна стати стратегічною платформою для забезпечення ефективності реалізації його економічного потенціалу, тим паче у створенні ним на ринку стійких конкурентних переваг.

Динамічність ринкового розвитку, постійної дії зовнішніх шоків, генерованих поглибленням інтеграційних та глобалізаційних процесів, зростання сучасних викликів бізнес-оточення генерують необхідність удосконалення підходів до формування та реалізації економічного потенціалу вітчизняних суб'єктів господарювання.

Отже, акцентування уваги власників вітчизняних підприємств тільки у напрямку

максимізації позитивного результату господарської діяльності вже втратила свою актуальність, оскільки не здатна забезпечити стійку максимізацію позитивного результату в довготерміновій перспективі.

Досягнення пріоритетних цілей реалізації економічного потенціалу підприємства, що спрямована на забезпечення безпечного розвитку господарської діяльності та поступове нарощення її виробничих розмірів за підходом стійкого економічного зростання, також втратила з часом свою актуальність. Причина – неможливість синергічного поєднання процесу максимізації позитивного кінцевого результату з паралельним зниженням ризикового рівня здійснення підприємницької діяльності, адже зростання розміру прибутку постійно пов'язане зі зростанням рівня останнього.

На сьогодні розвитку економічної теорії притаманна безліч наукових думок щодо стратегії реалізації економічного потенціалу підприємства, в суті якої, здебільшого в прихованому сенсі, йдеться про позитивний результат економічної діяльності. На наш погляд, вирішальною умовою у визначенні пріоритетної цілі економічного розвитку підприємства має стати не максимізація позитивного фінансового результату підприємницької діяльності, а створення платформи для нарощування економічного потенціалу в довготерміновій перспективі, без забезпечення якої успішність досягнення пріоритетної цілі економічного розвитку підприємства підлягає великому сумніву, тому не може бути речі й про реалізацію його економічного потенціалу.

Застосування абсолютних та відносних показників прибутковості на практиці, на переконання дослідника з даної проблематики Ю. О. Лупенка, в якості ознак оцінювання рівня досягнення кінцевої цілі економічного розвитку підприємства зумовлене рядом певних обмежень [4]. З цього приводу дослідник доводить, що:

по-перше, не виходячи за законодавчі межі задля отримання неправдивих результатів менеджери суб'єкта господарювання спроможні доволі легко і просто маніпулювати в практичній площині прибутковими величинами;

по-друге, оприлюднені показники фінансових звітів підприємства доволі часто декларують дещо недостовірні результати (занижені) підприємницької діяльності;

по-третє, платформою для зростання прибутковості підприємницької діяльності можуть стати залучені, а не власні джерела;

по-четверте, зростання розміру прибутку підприємства може викликати синхронне зростання дефіциту його готівки;

по-п'яте, критерій прибутковості не може об'єктивно надати картину перспективності ведення підприємницької діяльності, адже на основі зазначеного показника в умовах дії постійних інфляційних процесів неможливо спрогнозувати економічний розвиток на довготерміновий період.

Отже, це підтверджує розвинену раніше нами гіпотезу стосовно того, що максимізація прибутку з одночасним зниженням рівня підприємницького ризику не може бути визначена як головна ідея економічного розвитку підприємства, а лише виступає однією з умов забезпечення її реалізації.

Поряд з цим, варто відзначити, що показник прибутковості – це критерій, що окреслює результат підприємницької діяльності за минулий або поточний період, а тому здатний брати участь тільки в процесі нарощення економічного потенціалу підприємства.

Відповідно, підхід до визначення цілей економічного розвитку підприємства знаходив відображення у підходах щодо формування та вибору стратегій підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Підходи до розроблення стратегій економічного розвитку підприємства *

Table 1

Approaches to the elaboration of the strategy of economic development in the enterprise

Період	Основні положення
<i>Дизайнерський підхід</i>	
1960-ті рр. Розроблення стратегії з позиції осмислення ідей розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - нехтування перспективою ознайомлення з інструментарієм стратегічного управління; - структура розробляється після опрацювання стратегії розвитку; - як наслідок, втрата гнучкості реакції швидко адаптуватися до змін; - відсутність взаємозв'язку між теоретично-практичними аспектами
<i>Плановий підхід</i>	
1970-ті рр. Формальне розроблення стратегії	<ul style="list-style-type: none"> - домінуючий замисел контрольованості, сталості оточення; - нехтування людським детермінантом; - намагання адаптувати оточення до своїх вимог за допомогою формальних інструментів; - бюрократизація процедур опрацювання та виконання стратегії
<i>Позиційний підхід</i>	
1980-ті рр. Розроблення стратегії аналітичного напрямку	<ul style="list-style-type: none"> - врахування кількісних критеріїв, обчислення «ринкових критеріїв»; - локалізація підходу щодо опрацювання стратегії шляхом концентрації зусиль на визначеному ринковому сегменті; - окреслення стратегії як жорсткої поведінки підприємства на ринковому сегменті; - підтримка стратегії загальноприйнятої поведінки, окресленої шаблонними рекомендаціями відносно виконання ринкових стратегій
<i>Підприємницький підхід</i>	
1990-ті рр. Розроблення стратегії передбачення з напрямку	<ul style="list-style-type: none"> - зведення стратегії до напрямку інтегрування підприємницьких принципів; - визначення стратегії розвитку переважно особистими критеріями; - нехтування стандартними правилами опрацювання та виконання стратегії
<i>Когнітивний підхід</i>	
1990-ті рр. Розроблення стратегії з ментального напрямку	<ul style="list-style-type: none"> - переважання над колективним підходом індивідуального; - можливість розриву між стадією опрацювання та реалізації стратегії; - істотне переважання «культури стратегії» та підрядкування їй персоналу в ході реалізації стратегії; - вплив детермінант осмислення
<i>Навчальницький підхід</i>	
1990-ті рр. Опрацювання стратегії як напрямку розвитку	<ul style="list-style-type: none"> - наголос на децентралізовану самоосвіту кожного структурного сегмента системи; - домінуючий задум: поява стратегій внаслідок самоосвіти, через що стандартні процеси опрацювання стратегії втрачають свою актуальність; - стратегічна «апатія»; - ймовірність не завершити розроблення стратегії
<i>Культурний підхід</i>	
1990-ті рр. Опрацювання стратегії як колективного напрямку	<ul style="list-style-type: none"> - орієнтація на пріоритети працівників; - суттєвий вплив альянсів на управлінські рішення; - ймовірність локалізації та ліквідації стратегічних трансформацій окремими зацікавленими блоками
<i>Підхід адаптації до зовнішнього середовища</i>	
1990-ті рр. Опрацювання стратегії як напрямку перетворень	<ul style="list-style-type: none"> - акцентування на передові форми організації та їх підблоки без урахування виняткової специфіки підприємств та їх осередку; - ймовірність вибору напрямків розроблення стратегії; - нехтування складними взаємозв'язками підприємств між ними та зовнішнім середовищем

*Джерело: сформовано автором на підставі наукових узагальнень [1–6].

Більшості українських підприємств у сучасних умовах економічного розвитку країни властиві: тривалість операційного циклу, що призводить до знецінення оборотного капіталу; підвищення цін на енергоносії; використання застарілих технологій і зношених основних засобів, що вимагає значних капіталовкладень; зниження процесу адаптації кінцевої продукції, що призводить до ослаблення ринкових позицій.

Все це вимагає докорінного переосмислення уявлень їх стратегічного розвитку в умовах поглиблення інтеграційних процесів України. Тому вважаємо, що на сьогодні головною ціллю економічного розвитку вітчизняних підприємств має стати максимізація ринкової вартості бізнесу, оскільки спроможність суб'єкта господарювання використовувати можливості щодо покращення іміджу, створення гарної репутації та посилення ринкових позицій стає джерелом формування унікальної конкурентної переваги, яку неможливо відтворити.

Враховуючи це, формування економічного потенціалу підприємства, реалізація якого має бути зорієнтована на максимізацію ринкової вартості бізнесу, поряд із ресурсним підходом вимагає застосування особливого підходу, заснованого на вартісному мисленні, яким і є вартісний підхід. Очевидною властивістю вартісної концепції є те, що ефективність реалізації економічного потенціалу підприємства детермінується його ринковою вартістю. Саме тому виняткова увага приділяється індикатору зростання якості та ємності ринку, яким є конкурента привабливість бізнес-оточення, а також товарно-ринковим позиціонуванням підприємства відносно конкурентів. Своєрідністю вартісного підходу є презентування суб'єкта господарювання потенційному інвестору як виняткового інвестиційного об'єкта, якому притаманна особлива вартісна вигідність, здатна приносити певний дохід у довготривалому періоді. Таке ставлення інвесторів до підприємства як до об'єкта інвестування в умовах функціонування сучасного ринку спровоковане зміщенням конкурентного акценту з ринкових товарних сегментів на ринки капіталу, на яких вигідність інвестиційного товару здебільшого репрезентується його перспективністю для потенційного інвестора приносити стабільно високі прибутки.

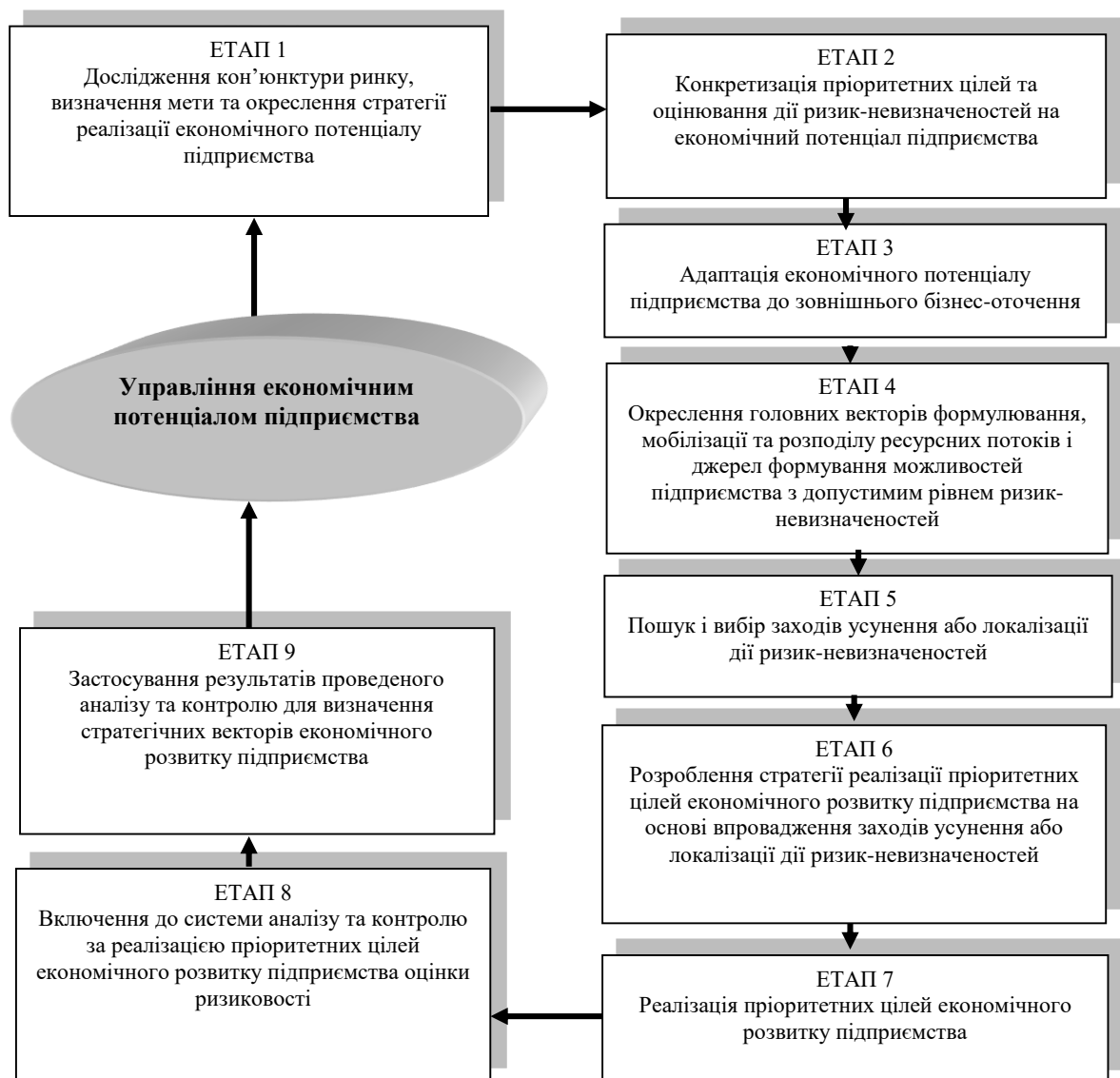
Беручи до уваги те, що для вітчизняних підприємств в умовах дії кризових явищ здебільшого притаманне виробництво неякісної продукції внаслідок використання морально зношених основних засобів і застосування недосконалих технологій, а також поступового знецінення обігових засобів через безупинне зростання інфляції та нестабільність цінової політики на енергоносії, що призводить до послаблення ринкових позицій як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках. Це вимагає впливання значних інвестицій, активізується потреба в радикальному переосмисленні підходу щодо розроблення стратегічних напрямів реалізації цілі економічного розвитку вітчизняних підприємств, яка б передбачала інтегрування заходів забезпечення економічної безпеки підприємства, можливості швидкої адаптації до сучасних викликів бізнес-оточення, нарощування конкурентних переваг на основі максимізації ринкової вартості економічного потенціалу підприємства.

Слід зазначити, що ефективне використання ресурсних потоків має забезпечувати приріст їх вартісної форми, інакше порушення їх симетричності та синхронності ресурсів хоч на одному з етапів їх потоку провокуватиме зниження ними вартісної форми. Водночас саме потоковий підхід надасть можливість проаналізувати фактори порушення потокової дисципліни, враховуючи певні умови використання ресурсів підприємства на кожному етапі виробничого процесу.

Проте зростання ринкової вартості бізнесу не може відбуватися лише на основі ефективного використання ресурсних потоків підприємства. Як зазначалося раніше, ефективне використання ресурсів підприємства забезпечується ключовими компетенціями його працівників, що створюють здатності використання можливостей адаптації до сучасних викликів бізнес-оточення. Тому, проводячи оцінювання поля

можливостей підприємств, можна ідентифікувати основні негативні фактори впливу на економічний розвиток підприємств і причини їх неспроможності адаптуватися до них [7].

Варто відзначити, що за умов посилення необхідності раціонального та ефективного використання ресурсних потоків підприємства та набору його можливостей, виявлення та нарощування позитивного ефекту від інтеграції й динамічної взаємодії базових елементів економічного потенціалу та подальший процес економічного розвитку підприємства має відбуватися на засадах синергізму. Синергетичні ефекти, як результати економічного зростання підприємства, виступаючи платформою зростання виробничої потужності та якісної зміни його можливостей, виконують роль адекватного інструменту реалізації адаптивної концепції економічного розвитку підприємства. Проте в умовах постійних змін ринкового простору досягненню пріоритетних цілей реалізації економічного потенціалу підприємства перешкоджають дії ризик-невизначеностей зовнішнього бізнес-оточення, які мають бути враховані при формуванні стратегії реалізації економічного потенціалу підприємства (рис. 2).

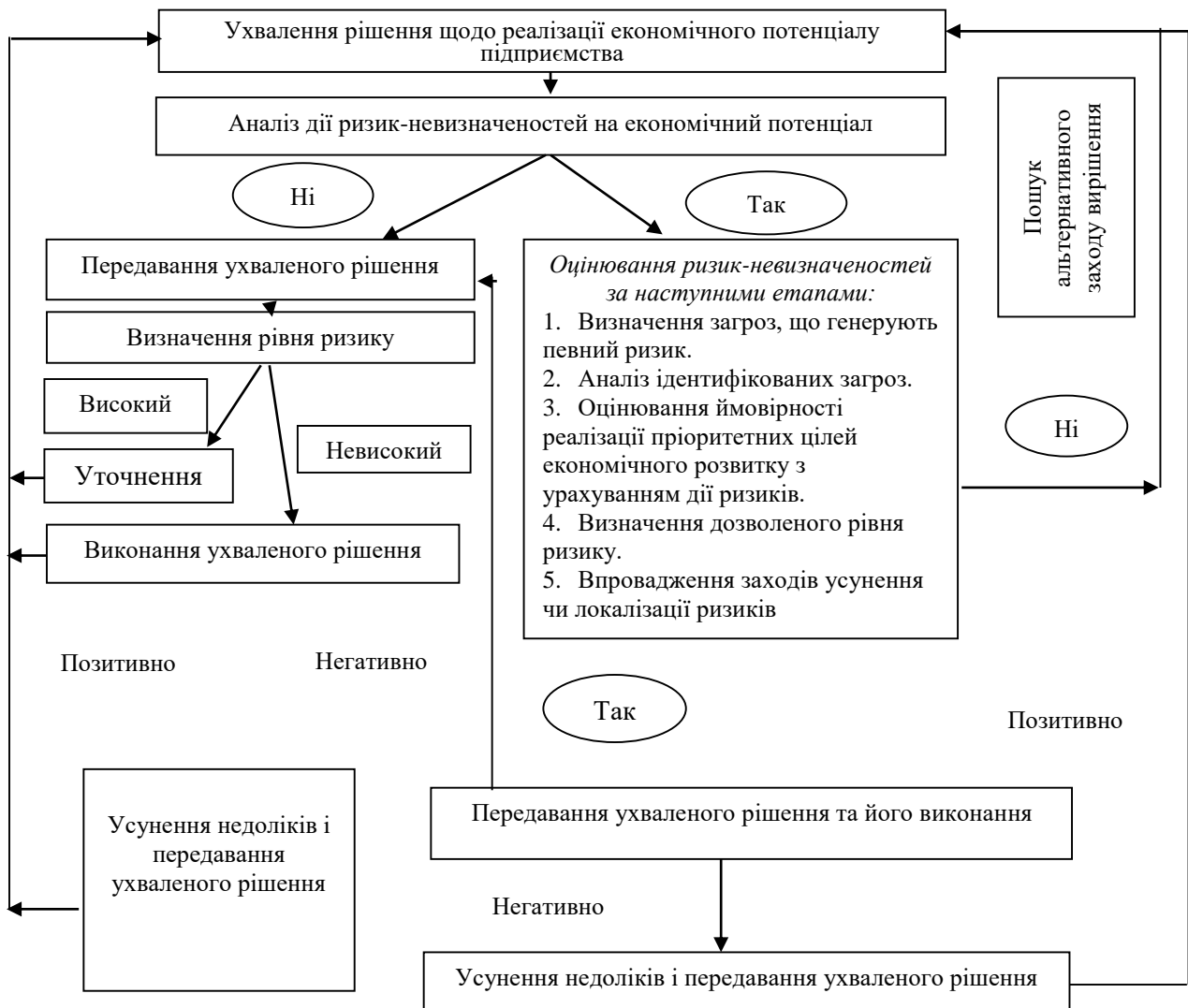

Рисунок 2. Етапи розроблення стратегії економічного розвитку підприємства за умов дії ризик-невизначеностей

Figure 2. Stages of development of the strategy of economic development of the enterprise under the conditions of risk-uncertainty

Таким чином, реалізація пріоритетних цілей економічного розвитку підприємства повинна здійснюватися в межах першочергового усунення або локалізації дії ризик-невизначеностей, оскільки головний економічний інтерес підприємства визначає економічну стратегію його розвитку, забезпечення процесу реалізації якого безпосередньо залежить від реалізації решти пріоритетних цілей економічного розвитку підприємства, які в процесі реалізації економічного потенціалу потребують відповідного захисту.

Ключова мета та завдання в процесі усунення або локалізації ризик-невизначеностей у розробленні стратегії економічного розвитку підприємства криється в перспективі окреслення майбутнього розвитку подій відносно діяльності підприємства та проведенні оцінювання ймовірної дії ризик-невизначеностей та їх негативних наслідків на будь-який бізнес-процес. Безумовно, ймовірність – доволі випадкове поняття, через що настання ризикових подій для економічного розвитку підприємства не має постійного характеру, утім власникові бізнесу слід концентруватися на тому, що ризик-невизначеності можуть виникнути на будь-якому виробничому етапі. Через це реалізація цілей економічного розвитку підприємства вимагає ухвалення відповідних рішень щодо попередження таких станів (рис. 3).

Рисунок 3. Алгоритм розроблення стратегії реалізації цілей економічного потенціалу підприємства за умов дії ризик-невизначеностей

Figure 3. Algorithm for developing a strategy for realizing the goals of economic potential of an enterprise under the conditions of risk-uncertainty

Дослідження й розроблення стратегічних напрямків реалізації економічного потенціалу підприємства спонукають підходити до його розгляду як до ідейного об'єкта, процес взаємодії базових елементів кожного структуроутворюючого блоку якого підпорядковуються пріоритетній цілі економічного розвитку – створенню стійких конкурентних переваг задля максимізації ринкової вартості потенціалу.

Висновки. В умовах дії сучасних викликів бізнес-оточення стратегічні напрями реалізації економічного потенціалу підприємства мають бути орієнтовані на формування конкурентних переваг шляхом ефективного використання ресурсних потоків, максимізації ринкової вартості потенціалу підприємства як сукупності матеріальних і нематеріальних ресурсних потоків, забезпечення захищеності економічних інтересів підприємства в умовах сучасних викликів бізнес-оточення без залучення додаткових ресурсів.

Conclusions. Under the conditions of modern business environment challenges, strategic directions of realization of the economic potential of the enterprise should be oriented towards the formation of competitive advantages through efficient use of resource flows, maximization of the market value of the potential of the enterprise as a combination of tangible and intangible resource flows, ensuring the protection of the economic interests of the enterprise in the context of contemporary business challenges – protection without attracting additional resources.

Список використаної літератури

1. Гришова І. Ю. Теоретичні засади фінансового забезпечення стратегічних рішень. Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: збірник наукових праць / Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2010. Випуск 7. Частина І. С. 267–275.
2. Должанський І. З., Загорна Т. О., Герасименко І. М., Ращупкіна В. М. Управління потенціалом підприємства: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 362 с.
3. Євдокимов Ф. І., Мізіна О. В. Дослідження категорії «економічний потенціал» промислового підприємства. Наукові праці ДонНТУ. Серія: Економічна. Вип. 75. 2004. С. 54–59.
4. Лупенко Ю. О. та ін. Інвестиційний розвиток сільського господарства Київської області / за ред. М. І. Кісіля. К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. 86 с.
5. Краснокутська Н. С. Структуризація потенціалу підприємства. Вісн. Хмельниц. нац. університету. Економічні науки. 2008. № 5. Т. II. С. 96–102.
6. Партин Г. О., Фаріон С. Я. Систематизація підходів до визначення сутності поняття «потенціал підприємства». Вісник університету банківської справи НБУ. 2012. № 2 (14). С. 76–80.
7. Шабатура Т. С. Економічний потенціал підприємства: фактори та принципи формування. Соціально-гуманітарний вісник. Харків. 2019. Вип. 25. С. 252–253.

References

1. Grishova I. Y. Teoretychni zasady finansovoho zabezpechennia stratehichnykh rishen. Ekonomichni nauky. [Teoretychni zasady finansovoho zabezpechennia stratehichnykh rishen]. Economical nauky. Seria "Economy ta menedzhment": Zbirnyk naukovykh prats / Lutsky Natsionalnyi tekhnichniy universytet. Lutsk, 2010. No. 7. Pp. 267–275. [In Ukrainian].
2. Dolzhansky I. Z., Zahorna T. O., Gerasimenko I. M., Raschupkina V. M. Upravlinnia potentsialom pidpriemstva: navchalnyi posibnyk. [Enterprise Potential Management: Tutorial]. K.: Center for Educational Literature, 2006. 362 p. [In Ukrainian].
3. Evdokimov F. I., Misina O. V. Doslidzhennia katehorii "ekonomichni potentsial" promyslovoho pidpriemstva. [Research of category "economic potential" of an industrial enterprise]. Scientific works of DonNTU. Series: Economical. No. 75. 2004. Pp. 54–59. [In Ukrainian].
4. Lupenko Y. O. Investytsiinyi rozvytok silskoho hospodarstva Kyivskoi oblasti [Investment development of agriculture in the Kiev region] / ed. E. Kissil. K.: NSC "IAE". 2012. [In Ukrainian].

5. Krasnokutskaya N. C. Strukturyzatsiia potentsialu pidpriemstva. [Structuring the potential of the enterprise]. Bulletin of the Khmelnytsky National University. Economic Sciences. 2008. No. 5. Pp. 96–102. [In Ukrainian].
6. Partin G. O., Farion S. Ya. Systematyzatsiia pidkhodiv do vyznachennia sutnosti poniattia “potentsial pidpriemstva”. [Systematization of approaches to the definition of the essence of the concept of “enterprise potential”]. Bulletin of the University of Banking of the NBU. No. 2 (14). 2012. Pp. 76–80. [In Ukrainian].
7. Shabatura T. S. Ekonomichniyi potentsial pidpriemstva: faktory ta pryntsyipy formuvannia. [Economic potential of the enterprise: factors and principles of formation]. Socio-humanitarian herald: a collection of scientific works. Kharkiv. 2019. No 25. Pp. 252–253. [In Ukrainian].

UDK 005.441

STRATEGIC TRENDS OF IMPLEMENTATION OF ENTERPRISE ECONOMIC POTENTIAL

Tatiana Shabatura

Odessa State Agrarian University, Odessa, Ukraine

Summary. *The article analyzes the approaches to the definition of the priority goals of realization of the economic potential of the enterprise, namely: the classical approach, sustainable economic growth, modern development. It has been determined that the priority objective of the economic development of domestic enterprises should be to maximize the market value of the economic potential of the enterprise, since the ability of the economic entity to use the opportunities to improve the image, create a good reputation and strengthen market positions becomes the source of the formation of a unique competitive advantage that can not be reproduced. The approaches to development of strategies of economic development of the enterprise, which are: design, planning, positional, entrepreneurial, cognitive, educational, cultural and adaptive approaches are investigated. It is proved that in developing strategic directions of realization of economic potential of enterprises it is necessary to take into account the integration of measures to ensure economic security of the enterprise, the possibility of rapid adaptation to negative influences of the business environment, increase of competitive advantages on the basis of maximizing the market value of economic potential. The stages of development of the strategy of economic development of the enterprise, which should be carried out within the framework of the priority elimination or localization of the action of risk uncertainties, are considered, since the priority goals of realization of the economic potential of the enterprise need to be adequately protected. The algorithm of the strategy of realization of the goals of the economic potential of the enterprise under the conditions of risk-uncertainty is developed. Development of strategic directions of realization of economic potential of an enterprise motivates to approach its consideration as an ideological object, the process of interaction of the basic elements of which is subject to the priority goal of economic development - maximizing the market value of the potential.*

Key words: *economic potential, enterprise, strategic directions, economic development, priority goals.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.03.105

Received 04.06.2019